

**Житомирський
державний
університет імені
Івана Франка**

**Тернопільський
національний
педагогічний
університет імені
Володимира
Гнатюка**

**Київський
столичний
університет імені
Бориса Грінченка**

Littera Scripta Manet:

**Нові тенденції у перекладознавстві,
філології та лінгводидактиці у контексті
глобалізаційних процесів**

**Матеріали 3-ї Всеукраїнської науково-практичної
конференції здобувачів та молодих учених**

Житомирський державний університет імені Івана Франка,
5 листопада 2025 року

Житомир 2025

УДК 81'255:81'42:001.891

Н-76

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету
імені Івана Франка від «28» листопада 2025 року,
протокол № 22*

Рецензенти:

Антонюк Н. М., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Могельницька Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя Державного університету «Житомирська політехніка»;

Соловйова Л.Ф., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Littera Scripta Manet : зб. наук. пр. за матеріалами 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та молодих учених "**Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів**" / за ред. Полховської М. В., Борисенко Н.Д., Мосієнко О. В., Лисецької Ю. В. Житомир : ЖДУ ім. Івана Франка, 2025. Вип. 11. 406 с.

Збірник містить матеріали доповідей учасників 3-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, здобувачів та молодих учених «Нові тенденції у перекладознавстві, філології та лінгводидактиці у контексті глобалізаційних процесів», яка відбулася 5 листопада 2025 року в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в межах відзначення Міжнародного дня науки. Теми доповідей охоплюють лінгвістичну, перекладознавчу та лінгводидактичну галузі.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат,

власних імен, посилань на наукові та літературні джерела, інші відомості відповідають автори публікації.

Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

©Колектив авторів,2025

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

1. Альошина К. О. Інноваційні технології викладання перекладу з використанням онлайн-платформ і симуляцій	10
2. Анишко С. І. Врахування індивідуальних психолінгвістичних особливостей учнів у процесі вивчення іноземної мови	13
3. Бабенко А. В. Відтворення історичних реалій в українському перекладі роману Дани Шварц “Анатомія. Історія Кохання”	16
4. Баранівська Д. В. Алгоритм укладання електронного словника юридичної термінології на платформі Lexonomy	19
5. Басараб В. С. Emerging abbreviations in English twitter/x discourse: linguistic patterns and functions	21
6. Бесараб Т. А. Особливості присвійного відмінка в англійстиці	23
7. Бобер О. О. Власні назви роману Дж. Стейнбека "Of Mice and Men" та способи їхнього відтворення в українському перекладі	26
8. Бобруєнко О. Р. Генеза перекладацької думки: постановка проблеми	30
9. Богач І. А. Англомовна монологічна компетентність старшокласників як об’єкт педагогічних досліджень	33
10. Бойко О. О. Специфіка відтворення синтаксичних конструкцій роману С. Кінга “Керрі” в українському перекладі	35
11. Бондаренко К. Специфіка відтворення граматичних особливостей міжнародних документів українською мовою	38
12. Борецька К. І. Специфіка перекладу пісень в анімаційних фільмах	41
13. Буєвич А. О. Роль перекладу у локалізації цифрового середовища	43
14. Булатова В. С. Особливості та труднощі англо-українського перекладу рекламних повідомлень та слоганів.	46
15. Василенко Є. В. Inner prosody in silent poetry reading: the role of subvocalisation and imagined voice	49
16. Василишин С. В. The Line Between Accuracy and Atmosphere: Translating Forensic Realities in Simon Beckett’s the Chemistry of Death and Tess Gerritsen’s the Surgeon	51
17. Вовкогон С. В. Linguo-Psychological Foundations Of Conflict Communication	54
18. Вождаєнко М. М. Author’s Style in the Self-Help Book How to Set Healthy Boundaries by Chase Hill	55
19. Гайченя В. С. Особливості персонажного мовлення в творах Агати Крісті	58
20. Ганістрат Н. Ю. Мовна політика кечуа: мова як приклад культурної інтеграції	62
21. Гільтай К. О. Стилістичні та лексичні особливості перекладу протокольних промов у різних культурних контекстах	65
22. Гнатюк Д. Humorous Narrative In Modern American Novels and Rendering It In Ukrainian	67
23. Горбань В. О. The Impact of Artificial Intelligence Technologies on Practice of Literary Translation	70

Гільтай К.О.
студентка групи МАУП-26
Тернопільський національний педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка
Наук. керівник – к.ф.н., доцент Кравець С.В.

СТИЛІСТИЧНІ ТА ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПРОТОКОЛЬНИХ ПРОМОВ У РІЗНИХ КУЛЬТУРНИХ КОНТЕКСТАХ

Протокольні промови є одним із найважливіших жанрів офіційно-ділового дискурсу, оскільки вони виконують комунікативну та репрезентативну функцію, формуючи уявлення про державу, її лідерів та політичний курс. Вони виголошуються на міжнародних зустрічах, самітах, урочистих церемоніях і завжди мають ритуалізований характер. Для таких промов характерна наявність кліше, офіційних формул привітання та подяки, а також спеціалізованої термінології, яка забезпечує високий рівень точності та однозначності висловлювань.

У перекладі протокольних промов основним завданням є передача не лише фактичного змісту, а й відтворення стилю, тональності та культурно маркованих елементів, що відображають національну традицію політичного мовлення. Важливим чинником є дотримання дипломатичного етикету, адже навіть дрібна лексична неточність може спотворити сприйняття промови або змінити її комунікативний ефект [1]. Так, формули на кшталт “Your Excellency”, “distinguished guests”, “ladies and gentlemen” мають усталені відповідники в українському перекладі, проте у різних культурних контекстах вони можуть реалізуватися по-різному. В українській практиці, наприклад, поширене більш розгорнуте звертання з елементами підкресленої ввічливості, тоді як англійська традиція надає перевагу лаконічності та нейтральності [3].

Лексичні особливості перекладу зумовлені тим, що протокольні промови насичені культурно специфічними назвами інституцій, державних органів, почесних титулів та звертань. Передача таких елементів потребує особливої уваги: неправильний переклад може спричинити порушення протоколу або

створити непорозуміння у міжнародному контексті. Наприклад, відтворення назв дипломатичних посад вимагає врахування як офіційних українських відповідників, так і усталених міжнародних форм [2].

Стилістичний аспект перекладу протокольних промов полягає у збереженні стриманого, офіційного та нейтрального стилю, який не допускає емоційної експресії чи надмірної індивідуалізації мовлення. Проте при цьому перекладач повинен зберігати природність і плавність тексту, що досягається шляхом грамотного синтаксичного структурування та точного добору лексики. Особливу увагу варто приділяти культурним відмінностям у використанні формул подяки, побажань і заключних висловлювань, які у різних традиціях можуть мати різний ступінь формальності.

Важливим чинником є також врахування цільової аудиторії. Якщо промова розрахована на дипломатів чи урядовців, переклад повинен максимально відповідати офіційному протоколу [4]. Якщо ж вона адресована широкому загалу, можливим є часткове пом'якшення офіційності та надання тексту більшої доступності. Таким чином, переклад протокольних промов балансує між точністю і культурною адаптацією, адже його мета полягає не лише у передачі інформації, а й у збереженні престижу, авторитету та міжнародного іміджу держави.

Отже, переклад протокольних промов у різних культурних контекстах потребує від перекладача не лише глибоких знань мови, а й високого рівня міжкультурної компетентності, розуміння дипломатичного етикету та політичного дискурсу. Лексичні та стилістичні рішення мають ґрунтуватися на поєднанні точності, дипломатичної коректності та культурної чутливості. Саме від цього залежить ефективність міжнародної комунікації та результативність міждержавного діалогу.

Література

1. Лощенова І. Ф., Нікішина В. В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Філологічні науки. Книга 3, 2014. С.102-105.

2. Колесник А.О., Белікова О.Ф. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів: Збірник наукових праць ХДУХТ. 2010. Вип. 11. С. 719-727.

3. Schäffner C. Political Discourse, Media and Translation. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2010. URL: https://www.researchgate.net/publication/317820638_Schaffner_Christina_and_Bassnett_Susan_eds_2010_Political_Discourse_Media_and_Translation_Newcastle_upon_Tyne_Cambridge_Scholars_Publishing_Book_Review (дата звернення: 01.10.2025)

4. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. London: Routledge, 2005. URL: https://www.researchgate.net/publication/49617681_Hatim_B_Mason_I_Discourse_and_the_Translator_London_Longman_1990_Hatim_B_Mason_I_Discourse_and_the_Translator_London_Longman_1990 (дата звернення: 01.10.2025)

Hnatiuk D.V.
gr. PERm-1-24
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Scientific advisor– Merkulova S.I.

**HUMOROUS NARRATIVE IN MODERN AMERICAN NOVELS AND
RENDERING IT IN UKRAINIAN (ON THE EXAMPLE OF *BANANAPANTS*
BY PENNY REID)**

Humor is a universal element of literature, functioning as a decorative and engaging feature across all genres. It draws the reader's attention, adds depth to the narrative, and enhances emotional connection. Naturally, different genres employ different types of humor that complement rather than contradict their main focus. In *Bananapants* by Penny Reid, humor enriches the romantic storyline, imbuing it with charm, warmth, and playfulness that make the narrative both entertaining and relatable.

The genre of *Bananapants* falls under contemporary romance, describing and demonstrating love stories set in modern times, often exploring realistic and relatable